

som noget særligt i retning af demokrati, og jeg synes jo nok, at SF, når man i den grad bruger USA som et forbillede for forslaget - og det er jo nok ikke for at lokke os til at støtte det, det er jo nok for at drille andre - i højere grad burde have begrundet, hvorfor man mener, det ser så godt ud derovre.

Så er jeg nødt til at slutte og vil sige, at vi godt vil være med til at diskutere overgang til medarbejdere og også f.eks. statslån til, at ansatte kan overtage deres virksomhed, og en forkøbsret f.eks., men vi vil ved en anden lejlighed komme med helt andre forslag til, hvordan vi mener erhvervslivet skal demokratiseres her i landet.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Hvis nogle af dette høje Tings medlemmer skulle forsøge at sætte sig ind i et United Airlines-fly, vil de opleve, at når de bliver budt velkommen, som man jo gør i sådan et fly, bliver det oplyst, at det er en af virksomhedens medejere, der byder én velkommen, og om kort tid vil nogle andre af virksomhedens medejere gå rundt og servere frokost for én. United Airlines er en af de virksomheder, som for ganske nylig er overtaget af virksomhedens medarbejdere. Det er blevet et stort fænomen i USA.

Hr. Bjørn Elmquist spurgte, om det var 18 pct. Så vidt jeg husker, er det 11 pct. af amerikanske ansatte, der er ansat i virksomheder, som er ejet af medarbejderne selv. Det skal dog siges, også til hr. Frank Aaen, at en del af dem - en ganske pæn del af dem - nok er mere managementejede, end de er totalt medarbejderejede, men en del af dem er bredt ejet af samtlige medarbejdere og demokratisk ledet. Jeg kan ikke gå ind på, hvordan det forholder sig med de enkelte virksomheder, for jeg ved det ikke godt nok til at oplyse om det.

Det er lidt interessant, at sådan et fænomen, som altså er så udbredt i USA, her i dette Folketing mødes med argumenter om, at det er den rene socialisme. Det havde vi ikke forestillet os. Det er trods alt noget nyt, at Reagan og Bush kaldes for socialister. Jeg har ikke noget imod at blive kaldt socialist, men jeg har en fornemmelse af, at de to ville opfatte det som et skældsord. Ikke desto mindre har de fungeret som præsidenter samtidig med, at en sådan ordning har bredt sig.

Det hænger måske sammen med, at der er lidt mere pragmatisme i det samfund og i stedet for, at alle her står op og siger, at det er fint, hvis

medarbejdere ejer deres virksomheder, har nogle sat sig ned på et tidspunkt derovre og har spurgt sig selv: Hvad er det egentlig for problemer, der gør, at der ikke er flere, der gør det? Og så har man fundet ud af, at et af de store problemer er, at hvis medarbejderne skal overtage deres virksomhed, viser det sig, at det kun er nogle af dem, der har kapital til det. Det store flertal af medarbejdere i en hvilken som helst dansk eller amerikansk virksomhed vil ikke være i stand til at rejse den nødvendige kapital. Og så har man indført ordninger, der sikrer, at de kan låne kapitalen. De har ikke brugt den ordning, vi foreslår; de har brugt en ordning med, at en del af bankens overskud på den slags ordninger er skattefri. Det har vi ikke syntes var en god ordning, så vi har valgt en anden.

Vi er inspireret bl.a. af amerikanske ordninger, men det er ikke det eneste sted i verden, hvor der er medarbejdereje. Et andet eksempel, der er nævnt i bemærkningerne, er Mondragon-området i Baskerlandet, hvor det er en meget brugt ordning. Men de amerikanske ordninger med en række modifikationer har været lidt lettere at overføre til danske forhold. Det er ikke en afskrift, men vi har taget fat på de problemer, som amerikanerne har løst, og fundet danske løsninger på dem.

Så kommer der selvfølgelig en masse kritik, fordi man altså ikke kan gå ind for det her. Man siger, at det ville være helt fint, hvis det var muligt, men at vi altså ikke kan gøre som amerikanerne. Det er for socialistisk for stort set samtlige partier i dette Ting, og så finder man den ene mærkelige ting efter den anden.

En ting, som f.eks. alle ministrene og regeringspartierne ordførere var inde på, var: Hvad nu hvis man har bundet sin pension i sådan en virksomhed, og den så går ned? Det viser bare, at den embedsmand, der åbenbart har skullet give regeringspartierne sådan en eller anden vejledning, ikke har læst forslaget godt nok, for der står faktisk udtrykkeligt, at de penge, man skyder ind, som er en erstatning for pensionskapital, kun må gælde i 5 år. Derefter er indskuddet maksimeret til 5 pct., medmindre de resterende 10 pct. går ind på en ganske almindelig pensionsordning netop for at undgå, at man mister hele pensionen, hvis virksomheden går ned. Det er banalt, at man kommer til at miste noget af det, men det er altså meget begrænset. Det er der altså én der desværre ikke har læst; det ville give en lidt bedre debat, hvis det havde været tilfældet.